

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) bol vypracovaný v súlade s Plánom legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021.

Obsahom návrhu zákona je úprava jednotlivých inštitútov na základe poznatkov vyplývajúcich z aplikačnej praxe vykonávania štátnej služby príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru ako aj príslušníkmi Horskej záchrannej služby (ďalej len „príslušníci“), ktorí taktiež spadajú do pôsobnosti zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov.

Predmetom navrhovanej právnej úpravy sú najmä úpravy a zmeny dôvodov zaradenia príslušníkov mimo činnnej štátnej služby napr. z dôvodu vyslania príslušníka do zahraničia alebo straty psychickej spôsobilosti príslušníka na výkon doterajšej funkcie, zmena v nároku na dovolenku vo vyššej výmere pre príslušníka trvale sa starajúceho o dieťa a úpravy rekondičného pobytu s možnosťou jeho výkonu aj formou aktívneho odpočinku na území Slovenskej republiky na základe písomnej žiadosti príslušníka. Zároveň sa navrhujú aj ďalšie legislatívne úpravy a precizovania niektorých ustanovení zákona spôsobujúce aplikačnú a interpretačnú nejednoznačnosť.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi ústavného súdu, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Predkladaný návrh zákona, nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, podnikateľské prostredie, životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, služby verejnej správy pre občana, sociálny vplyv a vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

B. Osobitná časť

K bodu 1 (§ 12)

Navrhuje sa rozšíriť definíciu štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a príslušníkov Horskej záchrannej služby (ďalej len „príslušníci“), ktorí taktiež spadajú do pôsobnosti zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov o plnenie úloh zboru v zahraničí z dôvodu, že príslušník môže byť vyslaný na vykonávanie štátnej služby v zahraničí na plnenie úloh v misii (§ 53a), môže byť poverený funkciou vedúceho diplomatickej misie, vedúceho stálej misie pri medzinárodnej organizácii alebo medzinárodnom zoskupení alebo vedúceho osobitnej misie a navrhuje sa, aby príslušník mohol byť aj dočasne vyslaný do zahraničia podľa zákona č. 55/2017 o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 54 ods. 2).

K bodu 2 (§ 17 ods. 6 písm. l) a § 69 ods. 3 písm. x))

Podľa § 17 ods. 1 písm. d) a ods. 4 a 5 zákona príslušníkom môže byť štátny občan Slovenskej republiky, ktorý okrem iného je psychicky spôsobilý na vykonávanie štátnej služby, posudzovanie psychickej spôsobilosti vykonáva psychológ zboru a podmienku psychickej spôsobilosti musí príslušník spĺňať po celý čas trvania služobného pomeru. V § 17 ods. 6 písm. l) a v § 69 ods. 3 písm. x) zákona je však uvedený pojem „duševná spôsobilosť“. Navrhuje sa preto zjednotiť tieto pojmy na pojem „psychickej spôsobilosti“.

K bodu 3 (§ 20 ods. 4)

Podľa platnej právnej úpravy uchádzač, ktorý žiada o opätovné prijatie do služobného pomeru je povinný predložiť doklad o započítaných rokoch podľa § 161 ods. 15 a 16. Pri opätovnom prijatí uchádzača, ktorý už bol v služobnom pomere je však potrebné, aby predložil doklad o započítaných rokoch podľa § 34 ods. 4 (čas trvania služobného pomeru započítaného do času výsluhy rokov v hodnosti), a o čase odbornej praxe podľa § 106 zákona v predchádzajúcom služobnom pomere.

K bodu 4 (§ 34 ods. 4 písm. c) a d))

Legislatívno-technická úprava a precizovanie textu v písmene c) z dôvodu nahradenia právne zastaraného a nepoužívaného pojmu „ďalšej rodičovskej dovolenky“ v súlade s platnou právnou úpravou na rodičovskú dovolenku podľa § 102a ods. 2 zákona, podľa ktorej sa príslušníkovi a príslušníčke poskytuje rodičovská dovolenka na prehlásenie starostlivosti o dieťa. V písmene d) sa navrhuje zosúladienie dočasnej neschopnosti na výkon štátnej služby pre chorobu alebo úraz, počas ktorej má príslušník nárok na zníženú sumu nemocenského s ustanovením § 6 ods. 7 až 9 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 80/2013 Z. z..

K bodu 5 (§ 34 ods. 4 písm. e)

Do času výsluhy rokov v hodnosti sa navrhuje nezapočítavať ani zaradenie príslušníka mimo činnej štátnej služby podľa § 54 ods. 1 a 2 zákona (dôvody vylučujúce vykonávanie štátnej služby bez nároku na služobný plat), pretože to v platnej právnej úprave doposiaľ absentovalo a spôsobovalo interpretačný problém. Podľa návrhu tento čas nebude možné jednoznačne započítať do času výsluhy rokov v hodnosti.

K bodu 6 (§ 48 ods. 1)

Prevelenie príslušníka na maximálne 60 dní v kalendárnom roku bolo v niektorých prípadoch nepostačujúce, preto sa navrhuje možnosť tento čas predĺžiť so súhlasom príslušníka až na šesť mesiacov v kalendárnom roku.

K bodu 7 (§ 49 ods. 2 písm. e))

Funkcie nadriadených sa navrhuje doplniť o ďalšiu funkciu nadriadeného (vedúci zmeny), ktorá v doterajšej právnej úprave absentuje.

K bodom 8 až 10 (§ 52 ods. 2 písm. g) a ods. 3 písm. a) a b))

Navrhuje sa rozšíriť dôvody zaradenia príslušníka mimo činnnej štátnej služby o ďalší dôvod, keď príslušník nemôže podľa záverov psychologického vyšetrenia o psychickej spôsobilosti vykonávať doterajšiu funkciu a písomne nesúhlasil s preložením alebo s preradením alebo s preložením a preradením na inú voľnú, vzhľadom na jeho psychickú spôsobilosť vhodnú funkciu, najdlhšie však na 24 mesiacov a s tým súvisiace legislatívno-technické úpravy. V platnej právnej úprave takýto dôvod zaradenia mimo činnnej štátnej služby absentuje a prax takýto dôvod vyžaduje.

K bodu 11 (§ 52 ods. 9)

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s bodom 12.

K bodom 12 a 15 (§ 54 ods. 2 a § 81)

Navrhuje sa rozšíriť zaradenie príslušníka mimo činnnej štátnej služby aj v prípade vyslania príslušníka do zahraničia podľa § 7 ods. 8 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 470/2019 Z. z. Takýto dôvod v platnej právnej úprave absentuje a prax takýto dôvod zaradenia vyžaduje.

Zároveň sa navrhuje zjednotiť používanie pojmov cudzina a zahraničie, a to tak, že sa v celom texte zákona bude používať len pojem zahraničie.

K bodu 13 (§ 58 ods. 2)

Zavádza sa definícia organizačných dôvodov, v dôsledku ktorých je príslušník trvalo preložený do iného miesta vykonávania štátnej služby s nárokom na náhradu výdavkov pri odlúčení od svojej rodiny. Takáto definícia v platnej právnej úprave absentuje a aplikačná prax si túto definíciu vyžaduje.

K bodu 14 (§ 69 ods. 3 písm. r))

Navrhuje sa, aby bola povinnosť príslušníka podrobiť sa v súvislosti s vykonávaním štátnej služby dychovej skúške, prípadne aj vyšetreniu, ktoré nariadil nadriadený, za účelom zistenia, či príslušník nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok výslovne uvedená v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov. Navrhuje sa preto explicitne uviesť túto povinnosť medzi povinnosti príslušníka.

K bodu 16 (§ 93 ods. 1)

Navrhuje sa obdobne ako je ustanovené aj v Zákonníku práce, aby nárok na dovolenku vo výmere najmenej piatich týždňov v kalendárnom roku vznikol aj príslušníkovi, ktorý do konca kalendárneho roka nedovŕši 33 rokov veku, ale sa trvale stará o dieťa. Ide o zosúladenie vzniku nároku na dovolenku vo vyššej výmere od základnej výmery s ostatnými pracovnoprávnymi predpismi.

K bodu 17 (§ 161)

Navrhuje sa, aby vybraní príslušníci boli povinní absolvovať rekondičný pobyt v trvaní 14 po sebe nasledujúcich kalendárnych dní v kalendárnom roku. V prípade, ak príslušník nemôže z vážnych dôvodov takýto pobyt absolvovať, môže o to písomne požiadať a následne vedúci služobného úradu vydá o tom písomné rozhodnutie. Zavádza sa pre príslušníkov aj možnosť absolvovať rekondičný pobyt formou aktívneho odpočinku na území Slovenskej republiky na základe písomnej žiadosti príslušníka s tým, že rekondičný pobyt v kalendárnom roku sa príslušníkovi poskytuje iba v jednej forme. Takáto možnosť v platnej právnej úprave absentuje, preto sa z dôvodu potreby zavádza aj takáto forma rekondičného pobytu. V aplikačnej praxi sa ďalej ukázala potreba, aby príslušník mohol byť vedúcim služobného úradu z rekondičného pobytu odvolaný v dôležitom záujme štátnej služby, prípadne aby mu rekondičný pobyt mohol byť skrátený.

K bodu 18 (§ 193)

Na základe rozšírenia dôvodu vzniku nároku na dovolenku vo vyššej výmere od základnej výmery v § 93 ods. 1 zákona (bod 16) pre príslušníka, ktorý do konca kalendárneho roka síce nedovŕši 33 rokov veku, ale sa trvale stará o dieťa, bolo potrebné v § 193 uviesť medzi ustanovenia Zákonníka práce, ktoré sa primerane použijú na služobný pomer príslušníkov aj § 40 ods. 11 Zákonníka práce (definícia zamestnanca trvale sa starajúceho o dieťa).

K čl. II

Vzhľadom na dĺžku legislatívneho procesu má návrh zákona nadobudnúť účinnosť 1. januára 2023.